

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં

ક્રિમિનલ મિસેલેનિઅસ એપિલિકેશન નં. ૧૮૪૯ / ૨૦૧૧

સાથે

ક્રિમિનલ મિસેલેનિઅસ એપિલિકેશન નં. ૪૮૪૪ / ૨૦૧૧

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી બી. એન. કારિયા

૧.	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	
૨.	રિપોર્ટરને રીફર કરવું કે નહીં?	

૩.	શું ન્યાયમૂર્તિશ્રી ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	

=====

રણછોડભાઈ પોપટભાઈ ધોળકિયા અને ૧ – અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૧ – સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થીતી:-

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી યોગેશ એસ. લખાણી (૪૧૯)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ, એપીપી (૨)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી બી. એન. કારિયા

તારીખ : ૦૩/૧૧/૨૦૧૭

સીએવી જજમેન્ટ

સી.એ.વી. ચુકાદો

૧. અરજદારો/આરોપી નં. ૪ અને ૫ દ્વારા ક્રિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન નં. ૧૮૪૯ / ૨૦૧૧ અને અરજદાર-આરોપી નં. ૧૧ દ્વારા ક્રિમિનલ મિસેલેનિઅસ એપ્લિકેશન નં. ૪૮૪૪ / ૨૦૧૧, ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ [સંક્ષિપ્તમાં "ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા"] ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ, પાળિયાદ પોલીસ સ્ટેશન, જી: ભાવનગરમાં ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૮૦, ૪૦૩, ૪૨૭, ૪૪૧, ૪૫૧, ૪૬૭, ૪૬૮, ૪૭૧, ૧૧૪ અને ૧૨૦-બી હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નોંધાયેલ ફરિયાદ, એટલે કે સી. આર. નં. આઈ-૩૫ ઓફ ૨૦૧૦ અને તેમાંથી ઉદ્ભવતી અન્ય તમામ પરિણામી કાર્યવાહીઓને તેઓના ભાગે રદ કરવા અને સેટ એસાઈડ કરવા માટે ફાઈલ કરવામાં આવી છે.

૨. હકીકતો સમાન હોવાથી, આ કોર્ટે તારીખ ૭મી એપ્રિલ ૨૦૧૧ ના હુકમથી, અરજીઓના પેરા ૮(બી) ના સંદર્ભમાં વચગાળાની રાહત આપતી વખતે, કાર્યવાહીની સુનાવણી એકસાથે કરવાનો હુકમ કર્યો હતો.

૩. વર્તમાન અરજીઓ ફાઈલ કરવા તરફ દોરી જતી હકીકતો નીચે મુજબ છે;

૩.૧ એ કે, મિલકત નં. ૭૬-૩, ૭૭-૩, ૭૮-૩ અને ૭૯-૩ અને તે મિલકતોને અડીને આવેલી અન્ય જમીનો, જે આશરે ૨૦ વીધા ક્ષેત્રફળ ધરાવે છે અને ગામ પાળિયાદ, તાલુકો: બોટાદ ખાતે આવેલી છે, તે ફરિયાદીના પૂર્વજોને આપવામાં આવી હતી અને તેઓએ તેના પર જીનિંગ ફેક્ટરી સ્થાપી હતી. એ કે, સદર ફેક્ટરી બંધ થઈ ગઈ છે, જોકે, ફેક્ટરીનું મકાન, મશીનરી, વીજ કનેક્શન, વોચમેન રૂમ અને આશરે ૨ ટન લોખંડનો ભંગાર વિવાદિત મિલકત પર પડ્યો હતો. એ કે, ફરિયાદીના દાદાનું વર્ષ ૧૯૫૮માં અવસાન થયું હતું અને ત્યારબાદ, મિલકત તેમના પાંચ પુત્રોને પ્રાપ્ત થઈ હતી. ફરિયાદી મણિકાંતના પુત્રોમાંના એક છે અને વિવાદિત મિલકતમાં તેમનો હક્ક છે. ફરિયાદી અને તેમનો પરિવાર મુંબઈ અને અમદાવાદ ખાતે રહે છે, તેમ છતાં, વિવાદિત મિલકત ફરિયાદી અને તેમના પરિવારની માલિકી અને કબજા હેઠળ રહી છે. એ કે, આરોપી નં. ૧ ના પિતાએ વિવાદિત જમીન ફરિયાદીના દાદાને વેચી દીધી હતી. જ્યારે, આરોપી નં. ૧ એ વિવાદિત મિલકત ફરિયાદીને ગીરો મૂકી હતી. ફરિયાદી પાસેથી વિવાદિત મિલકત પચાવી પાડવાના હેતુથી, આરોપી નં. ૧ અને ૨ એ આ જમીન પોતાની નથી તે જાણવા છતાં વર્તમાન અરજદારોની તરફણામાં બાનાખત કરી આપ્યું હોવાનું આક્ષેપ છે. એ કે, તારીખ ૧૮.૦૬.૨૦૦૮ ના નોંધાયેલા બાનાખતમાં દર્શાવેલ કુલ વેચાણ અવેજ રૂ. ૩.૭૫ કરોડ છે. એ કે, તારીખ ૧૦.૧૦.૨૦૦૮ ના રોજ, નોંધાયેલ રદ્દીકરણ લેખ નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે અને તે જ દિવસે એટલે કે, તારીખ

૧૦.૧૦.૨૦૦૮ ના રોજ, આરોપી નં. ૧ અને ૨ દ્વારા બાનાખતમાં દર્શાવેલ રકમ કરતાં ઓછી રકમે અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓની તરફલામાં નોંધાયેલ વેચાણ દસ્તાવેજ નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે. આમ, એક કપટપૂર્ણ દસ્તાવેજ નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે અને વિવાદિત જમીન પર પડેલી વસ્તુઓની ચોરી કરીને કબજો મેળવી લેવામાં આવ્યો છે. એ કે, તલાટી-કમ-મંત્રી તેમજ ગ્રામ પંચાયતના સરપંચે ફરિયાદી સાથે છેતરપિંડી કરવામાં આરોપી વ્યક્તિઓ સાથે મિલીભગત કરી હતી અને આ રીતે તારીખ ૩૧.૦૭.૨૦૧૦ ના રોજ એફઆઈઆર નોંધાવવામાં આવી હતી.

જ. અરજદારો નં. ૧ અને ૨ તરફથી ઉપસ્થિત વિ. વકીલ શ્રી હૃદય બુચ, સામાવાળા નં. ૨ તરફથી એસ વી રાજુ એસોસિએટ્સ વતી ઉપસ્થિત વિ. વકીલ શ્રી વિરાટ જી. પોપટ અને સામાવાળા નં. ૧ તરફથી ઉપસ્થિત વિ. એપીપી શ્રી કે એલ પંડ્યાને સાંભળવામાં આવ્યા.

પ. અરજદારો તરફથી ઉપસ્થિત વિ. વકીલ શ્રી હૃદય બુચે રજૂઆત કરી હતી કે એફઆઈઆરના અનુસંધાનમાં તપાસ આગળ વધી છે. એ કે, ફરિયાદીએ દીવાની વિવાદને ફોજદારી વિવાદમાં બદલવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. એ કે, ફરિયાદના માત્ર વાંચન પરથી, ફરિયાદી કે તેમના પુરોગામીનો કોઈ હક પ્રથમ દર્શનીય રીતે પણ સ્થાપિત થતો નથી. એ કે, સદર હક સંબંધિત દીવાની

કાર્યવાહી સામાવાળા નં. ૨ ના સગા કાકા અને પિતરાઈ ભાઈની વિનંતીથી સક્ષમ દીવાની અદાલત સમક્ષ નિર્ણયાધીન પેન્ડિંગ છે. મનાઈદુકમના તબક્કે, ફરિયાદી પક્ષ હાઈકોર્ટ સુધી પૂર્ણ રીતે સફળ થવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે. આમ, જ્યાં વિવાદ દીવાની સ્વરૂપનો છે, ત્યાં અરજદારોને ફોજદારી કાર્યવાહીનો ભોગ બનાવી શકાય નહીં. એ કે, ફરિયાદી અને/અથવા તેમના પુરોગામીનું ટાઈટલ સંપૂર્ણપણે શંકાસ્પદ છે. એ કે, કથિત લીઝ તારીખ ૨૫.૦૧.૧૯૨૫ રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવેલ નથી. ફરિયાદીના દાદાની તરફણમાં નિષ્પાદિત કથિત વેચાણ દસ્તાવેજ તારીખ ૨૯.૦૮.૧૯૯૨ લિક્વિડેટર દ્વારા કરવામાં આવ્યો છે. એ કે, મૂળ માલિકોને વિશ્વાસમાં લેવામાં આવ્યા નથી. એ કે, ફરિયાદીએ એવો ખોટો આક્ષેપ કર્યો છે કે વિવાદિત મિલકત પર એક મકાન ઉભું હતું તેમજ મશીનરી અને લોખંડનો ભંગાર પડ્યો હતો અને ફરિયાદીના સગા-સંબંધીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા દવામાં સદર હકીકતોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો ન હતો અને પંચનામું દોરતી વખતે પણ તે નોંધવામાં આવ્યો ન હતો. આમ, આક્ષેપો સંપૂર્ણપણે ખોટા અને પાયાવિહોળા છે. એ કે, અરજદારો લાભાર્થી પણ નથી અને કથિત વેચાણ દસ્તાવેજમાં ખરીદનાર પણ નથી. સ્વીકાર્યપણે, અરજદારોની તરફણમાં નિષ્પાદિત કથિત બાનાખત મૂળ માલિકો દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યું છે. આમ, અરજદારોને વિવાદિત મિલકત સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી અને અરજદારોના સગા હોય તેવા અન્ય ખરીદદારોને પીડિત કરવા અને તેમના પર દબાણ લાવવાના હેતુથી જ તેમને આરોપી તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા

છે. અરજદારોએ તપાસ કરનાર એજન્સીને સંપૂર્ણ સહયોગ આપ્યો છે. તપાસ યોગ્ય રીતે કરવામાં આવી નથી અને દુરુપયોગના ઈરાદાથી ધરપકડ કરવામાં આવી છે; જેમ કે ઉપર જણાવેલ છે. અરજદારો વિવાદિત મિલકતો પરના વ્યવહારોમાં સહી કરનાર પણ નથી. તેથી, અરજદારો તરફથી વિ. વકીલ શ્રી હૃદય બુચે અરજદારોના ભાગે મનાઈહુકમ વાળી ફરિયાદ રદ કરવા વિનંતી કરી હતી.

૬. તેનાથી વિપરીત, સામાવાળા નં. ૨ તરફથી એસ. વી. રાજુ એસોસિએટ્સ વતી ઉપસ્થિત વિ. વકીલ શ્રી વિરાટ જી. પોપટે અરજદારોની દલીલોનો વિરોધ કરતા રજૂઆત કરી હતી કે જમીનની કિંમત વધી ગઈ હોવાથી, આરોપીઓ જમીન પર પોતાનો હક ઉભો કરવા માગતા હતા જે સંપૂર્ણપણે ફરિયાદી અથવા તેમના પુરોગામીઓની માલિકીની હતી, અને તેથી, તમામ આરોપીઓ દ્વારા એક વ્યવસ્થિત પૂર્વઆયોજિત ષડયંત્ર રચવામાં આવ્યું હતું અને તેના પરિણામે, વર્તમાન અરજદારોએ અગાઉના માલિકો સાથે બાનાખત કર્યું હતું, જે તારીખ ૧૮.૦૭.૨૦૦૮ નું હતું. એ કે, હક સંબંધિત દીવાની કાર્યવાહી સક્ષમ દીવાની અદાલત સમક્ષ નિર્ણયાધીન પેન્ડિંગ છે જે વર્તમાન ફરિયાદીના પુરોગામીની વિનંતીથી કરવામાં આવી હતી અને સદર કાર્યવાહીમાં, દીવાની અદાલત દ્વારા મનાઈહુકમ આપવામાં આવ્યો ન હતો, અને તેથી, એફઆઈઆર દાખલ કરવામાં આવી છે, અને તેથી, તેને રદ કરી શકાય નહીં. એ પ્રસ્થાપિત

કાયદો છે કે દીવાની મુકદ્દમા પેઝિંગ હોવા તે ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવા માટેનું કારણ બની શકે નહીં. એ કે, પક્ષકાર દ્વારા કરવામાં આવેલી ભૂલ, ખાસ કરીને જમીનના બાબતોમાં, દીવાની અને ફોજદારી બંને પ્રકારના મુકદ્દમાને જન્મ આપશે અને માત્ર દીવાની મુકદ્દમા પેઝિંગ હોવાથી ફોજદારી કાર્યવાહીને જોખમમાં મૂકી શકાય નહીં. જ્યાં ફરિયાદમાં ગુનાઓ માટેના હકીકતલક્ષી પાયા નાખવામાં આવ્યા હોય, ત્યાં હાઈકોર્ટે માત્ર એવા ધારણા પર ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવા માટે ઉતાવળ કરવી જોઈએ નહીં કે એક કે બે ઘટકો વિગતો સાથે જણાવવામાં આવ્યા નથી અથવા નિરૂપણ કરાયેલી હકીકતો પક્ષકારો વચ્ચે વ્યાપારી અથવા નાણાકીય વ્યવહારનું અસ્તિત્વ દર્શાવે છે. એ કે, વિવાદિત મિલકત પર એક બાંધકામ ઉભું હતું અને વર્તમાન આરોપીઓએ અન્ય આરોપીઓ સાથે મળીને પરિસરમાં પડેલા માલ અને વસ્તુઓનો દુરુપયોગ કર્યો છે અને તેને લઈ ગયા છે. એ કે, કલેક્ટર, ભાવનગરે તેમના રિપોર્ટ તારીખ ૦૮.૧૨.૨૦૧૦ માં જણાવ્યું હતું કે આરોપીઓએ એકબીજા સાથે મિલીભગત કરી છે અને શંકાસ્પદ વ્યવહાર કર્યો છે અને તે દ્વારા અગાઉના માલિકો પાસેથી જમીન ખરીદી છે, જેમને વેચવાનો કોઈ હક ન હતો. એટલું જ નહીં, કલેક્ટરનો રિપોર્ટ તલાટી અને અન્ય મહેસૂલી અધિકારીઓએ આરોપીઓ સાથે મિલીભગત કરી હોવાનું પણ જણાવે છે અને તે દ્વારા વર્તમાન ફરિયાદીની જમીન આવો બોગસ વ્યવહાર કરીને પચાવી પાડવામાં આવી છે. એ કે, વર્તમાન અરજદારો આ કોર્ટ સમક્ષ એવા કેસ સાથે છે કે તેમને પ્રશ્નવાળી જમીન સાથે કોઈ લેવાદેવા

નથી અને બાનાખત રદ કર્યા પછી, તેઓએ પ્રશ્નવાળી જમીન પરનો પોતાનો હક, ટાઈટલ અને હિત જતો કર્યો હતો. એ કે, પ્રશ્નવાળી જમીનના અંતિમ ખરીદદારો અરજદારોના ભાઈ અને પુત્ર છે અને જ્યારે અરજદારોએ પ્રશ્નવાળી જમીન પર બાંધકામ શરૂ કર્યું ત્યારે નિમંત્રણ પત્રિકા વહેંચવામાં આવી હતી જે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે સંબંધિત અરજદારો આમંત્રિત હતા અને તેથી, અરજદારો શરૂઆતથી જ જમીનમાં રસ દાખવી રહ્યા છે અને તેઓ ડેવલપર્સ છે જેમણે પ્રશ્નવાળી જમીન પર "કૃષ્ણા કોમ્પ્લેક્સ" અને "કૃષ્ણાનગર" નામે સ્કીમ શરૂ કરી હતી. એ કે, મોટી સંખ્યામાં કેસોમાં, સર્વોચ્ચ અદાલત અને હાઈકોર્ટે પુનરાવર્તિત કર્યું છે કે ફોજદારી કેસ/એફઆઈઆરને અકાળ તબક્કે રદ કરવી જોઈએ નહીં, જ્યારે તેમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો અને વિધાનો આરોપી સામેનો ગુનો સ્પષ્ટ કરતા હોય. એ કે, આરોપી સામે બનાવટ અને છેતરપિંડી અંગે સ્પષ્ટ વિધાનો અને આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા છે જેની સંપૂર્ણ તપાસ જરૂરી છે. અંતતમાં, તેમના દ્વારા અરજીઓ ફગાવી દેવાની વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૭. સામાવાળા નં. ૧ તરફથી ઉપસ્થિત વિ. એપીપી શ્રી કે એલ પંડ્યાએ સામાવાળા નં. ૨ તરફથી એસ. વી. રાજુ એસોસિએટ્સ વતી ઉપસ્થિત વિ. વકીલ શ્રી વિરાટ જી. પોપટની દલીલોને ટેકો આપ્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે કથિત ગુનાની આવી પૃષ્ઠભૂમિમાં તપાસમાં અવરોધ ઊભો કરી શકાય

નહીં અને રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદ પ્રારંભિક તબક્કે છે અને તેથી, અંતર્નિહિત ક્ષેત્રાધિકારનો ઉપયોગ કરીને તેની તપાસમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં. એ કે, જો તપાસ પછી અન્યાય થયો હોય તો અરજદારો પાસે યોગ્ય તબક્કે યોગ્ય ઉપાય ઉપલબ્ધ છે અને તેથી, અરજદારો પાસે યોગ્ય તબક્કે અન્ય ઉપાય બાકી હોવાથી, આ એવો તબક્કો નથી જ્યાં કોર્ટ તપાસની પ્રક્રિયામાં અવરોધ ઊભો કરે, અને તેથી, અંતતમાં વર્તમાન કાર્યવાહીમાં હસ્તક્ષેપ ન કરવા અને વચગાળાની રાહત તુરંત જ રદ કરીને તેને ફગાવી દેવા વિનંતી કરી હતી.

૮. કેસની હકીકતો, સંબંધિત પક્ષકારોના વિ. વકીલો તેમજ સામાવાળા-રાજ્ય તરફથી વિ. એપીપી દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો ધ્યાને લીધા પછી અને રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોનું અવલોકન કર્યા પછી, એવું જણાય છે કે સામાવાળા નં. ૨-ફરિયાદીએ ૩૧મી જુલાઈ ૨૦૧૦ ના રોજ આક્ષેપિત એફઆઈઆર દાખલ કરી છે જેમાં એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે મિલકત નં. ૭૬-૩, ૭૭-૩, ૭૮-૩ અને ૭૯-૩ અને ૨૦ વીધા ક્ષેત્રફળ ધરાવતી તે મિલકતોને અડીને આવેલી અન્ય જમીનો, જે ગામ પાળિયાદ, તાલુકો: બોટાદ ખાતે આવેલી છે (સંક્ષિપ્તમાં "વિવાદિત મિલકત") તે ફરિયાદીના પૂર્વજોને આપવામાં આવી હતી અને તેઓએ સદર જમીનમાં જીનિંગ ફેક્ટરી સ્થાપી હતી. એફઆઈઆરમાં આગળ એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે સદર ફેક્ટરી બંધ થઈ

ગઈ છે, જોકે ફેક્ટરીનું મકાન, મશીનરી, વીજ કનેક્શન, વોયમેન રૂમ અને આશરે ૨ ટન લોખંડનો ભંગાર વિવાદિત મિલકતમાં પડ્યો હતો. એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે ફરિયાદીના દાદાનું વર્ષ ૧૯૫૮માં અવસાન થયું હતું અને ત્યારબાદ, સદર મિલકત તેમના પાંચ પુત્રોને પ્રાપ્ત થઈ હતી. ફરિયાદી મણિકાંતના પુત્રોમાંના એકનો પુત્ર છે અને વિવાદિત મિલકત પર તેનો હક છે. ફરિયાદી અને તેમના પરિવારના સભ્યો મુંબઈ અને અમદાવાદ ખાતે રહેતા હતા. જોકે, વિવાદિત મિલકત આરોપી નં. ૧ ના પિતાની માલિકી અને કબજા હેઠળ હતી જેમણે વિવાદિત (જમીન) ફરિયાદીના દાદાને પચાવી પાડી હતી, અને જ્યારે આરોપી નં. ૧ એ વિવાદિત મિલકત ફરિયાદીને ગીરો મૂકી હતી. ત્યારબાદ, ફરિયાદી પાસેથી વિવાદિત મિલકત પચાવી પાડવાના હેતુથી, આરોપી નં. ૧ અને ૨ એ જમીન પોતાની નથી તે સંપૂર્ણપણે જાણવા છતાં અરજદારોની તરફથી બાનાખત કરી આપ્યું હતું. તારીખ ૧૮.૦૬.૨૦૦૮ ના નોંધાયેલા બાનાખતમાં દર્શાવેલ કુલ વેચાણ અવેજ રૂ. ૩.૭૫ કરોડ છે, જે વિવાદિત મિલકતમાં જીનિંગ ફેક્ટરી હોવાને ટેકો આપે છે. ફરિયાદમાં આગળ એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે તારીખ ૧૦.૧૦.૨૦૦૮ ના રોજ, એક રદ્દીકરણ લેખ યોગ્ય રીતે નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યો હતો અને તે જ દિવસે એટલે કે, ૧૦.૧૦.૨૦૦૮ ના રોજ નોંધવામાં આવ્યો હતો તેમજ આરોપી નં. ૧ અને ૨ દ્વારા બાનાખતમાં દર્શાવેલ અવેજની ઓછી રકમે અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓની તરફથી નોંધાયેલ વેચાણ દસ્તાવેજ નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યો

છે. ફરિયાદમાં કરાયેલા વિધાનો મુજબ, એક કપટપૂર્ણ દસ્તાવેજ નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યો હતો અને વિવાદિત મિલકતમાં પડેલી વસ્તુઓની ચોરી કરીને કબજો મેળવી લેવામાં આવ્યો હતો. તલાટી- કમ- મંત્રી તેમજ ગ્રામ પંચાયતના સરપંચે ફરિયાદી સાથે છેતરપિંડી કરવામાં આરોપી વ્યક્તિઓ સાથે મિલીભગત કરી હતી, અને તેથી, ૩૧મી જુલાઈ, ૨૦૧૦ ના રોજ ફરિયાદ નોંધાવવામાં આવી હતી.

૯. એવું જણાય છે કે ફરિયાદ નોંધાતા જ, તપાસ આગળ વધી હતી, જેમાં તપાસ કરનાર એજન્સી દ્વારા સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા. એ બાબત ધ્યાન પર લાવવામાં આવી હતી કે સક્ષમ દીવાની અદાલત સમક્ષ દીવાની કાર્યવાહી પેર્સિડિંગ હતી અને તપાસના તબક્કે, ફરિયાદીના કાકા હારી ગયા છે. અરજદાર નં. ૨ નું નિવેદન પણ તપાસ અમલદાર દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું. સમન્સ જારી કર્યા પછી તપાસ અમલદાર દ્વારા અરજદાર નં. ૧ ને પણ બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને તેમનું નિવેદન પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું. એવું જણાય છે કે સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા ફરિયાદ નોંધાવવાના અનુસંધાનમાં, ફરિયાદી દ્વારા કેટલાક દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદીએ જીનિંગ ફેક્ટરીની તરફમાં ૨૫મી જાન્યુઆરી ૧૯૨૫ ના રોજની લીઝ ડીડ પર પોતાનો કેસ આધારિત રાખ્યો છે. જોકે, એવું જણાય છે કે ફરિયાદ નોંધાવતી વખતે ફરિયાદી દ્વારા તપાસ અમલદાર સમક્ષ આવી કોઈ લીઝ ડીડ રજૂ કરવામાં

આવી ન હતી. તેમણે બોટાદ જીનિંગ, પ્રેસિંગ એન્ડ મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપનીના
 લિક્વિડેટર રતિકાંત હરીલાલ દ્વારા નિષ્પાદિત કથિત વેચાણ દસ્તાવેજ તારીખ
 ૩૧.૦૮.૧૯૪૨ ના આધારે પોતાનો વધુ દાવો આધારિત રાખવાનો પ્રયાસ કર્યો
 છે. જોકે, વેચાણ દસ્તાવેજ મૂળ માલિકોની સંમતિ વિશે સંપૂર્ણપણે મૌન છે.
 ત્યારબાદ, ફરિયાદીની રજૂઆતના આધારે વધુ લીઝ ડીડ નિષ્પાદિત કરવામાં
 આવી હતી, પરંતુ સબ રજિસ્ટ્રાર, પાળિયાદની કચેરી ખાતે અથવા સબ
 રજિસ્ટ્રાર, બોટાદની કચેરી ખાતે કોઈ દસ્તાવેજ નોંધાયેલો મળ્યો ન હતો. એવું
 પણ જણાય છે કે વિવાદિત જમીનના માલિકોએ શરૂઆતમાં અરજદારોની
 તરફમાં નોંધાયેલ બાનાખત કરી આપ્યું હતું, અને ત્યારબાદ, અરજદારોની
 તરફમાં વેચાણ દસ્તાવેજ નિષ્પાદિત કરવાનું શક્ય ન હોવાથી, પક્ષકારોએ
 સદર બાનાખત રદ કરવાનો નિર્ણય લીધો હતો, અને તે મુજબ, તારીખ
 ૧૦.૧૦.૨૦૦૮ ના રોજ એક નોંધાયેલ રદીકરણ લેખ નિષ્પાદિત કરવામાં
 આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, મૂળ માલિકો-આરોપી નં. ૧ અને ૨ એ વિવાદિત
 મિલકત આરોપી નં. ૩- અલ્કેશભાઈ; આરોપી નં. ૭- લાલજીભાઈ; આરોપી
 નં. ૬- નયનભાઈ; આરોપી નં. ૮- લક્ષ્મીભાઈ; આરોપી નં. ૯- પ્રકાશભાઈ
 અને આરોપી નં. ૧૦- જીવનભાઈની તરફમાં નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ
 દ્વારા વેચી દીધી હતી. સદર દસ્તાવેજોમાંથી, જેમ કે વર્તમાન અરજદારો દ્વારા
 તારીખ ૧૦.૧૦.૨૦૦૮ ના બાનાખતનું રદીકરણ અને આરોપી નં. ૩, ૬, ૭,
 ૮, ૯ અને ૧૦ ની તરફમાં નોંધાયેલ વેચાણ દસ્તાવેજ તારીખ

૧૦.૧૦.૨૦૦૮, એવું કહી શકાય કે વર્તમાન અરજદારોને સદર વ્યવહાર સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી. તેઓએ સદર નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજમાં પોતાની સહીઓ કરી નથી, અથવા તેમને તારીખ ૧૦.૧૦.૨૦૦૮ ના વેચાણ દસ્તાવેજના લાભાર્થી કહી શકાય નહીં. દસ્તાવેજો પરથી એટલે કે, અન્ય આરોપીઓની તરફણમાં ૧૦મી ઓક્ટોબર ૨૦૦૮ ના નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ પરથી એવું જણાય છે કે વિવાદિત મિલકતનો કબજો તેઓ/ખરીદદારો દ્વારા લેવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, એવું પણ જણાય છે કે વિવાદિત મિલકતનો કબજો લીધા પછી, ખરીદદારો/આરોપી વ્યક્તિઓએ ગ્રામ પંચાયત, પાળિયાદનો સંપર્ક કર્યો હતો અને બાંધકામ કરવાની મંજૂરી આપવા માટે વિનંતી કરી હતી અને ઠરાવ નં. ૫૫ તારીખ ૧૩.૦૧.૨૦૦૯ થી, ગ્રામ પંચાયત, પાળિયાદે જરૂરી બાંધકામ મંજૂરી આપી હતી. ખરીદદારો/અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓએ, કારણ આધારે, બાંધકામની પ્રવૃત્તિઓ શરૂ કરી હતી. ગ્રામ પંચાયત દ્વારા આપવામાં આવેલી બાંધકામ મંજૂરીની નકલ તેમજ ૧૦મી ઓક્ટોબર ૨૦૦૮ ના વેચાણ દસ્તાવેજ અને રદ્દીકરણ લેખ વર્તમાન અરજદારો દ્વારા રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. ત્યારબાદ, રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો પરથી એવું જણાય છે કે સુરેશચંદ્ર લાલજીભાઈ ઝવેરી, જેઓ ફરિયાદીના પિતરાઈ ભાઈ થાય છે, તેમણે વિ. પ્રિન્સિપાલ સિનિયર સિવિલ જજ, ભાવનગર સમક્ષ સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૬૩ ઓફ ૨૦૦૯ દાખલ કરીને આરોપી નં. ૧ અને ૨ દ્વારા અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓની તરફણમાં

નિષ્પાદિત સદર વેચાણ દસ્તાવેજ રદ કરવાની માગણી કરી હતી કે વાદી એટલે કે, સુરેશચંદ્રના પુરોગામી વિવાદિત મિલકતના માલિક હતા અને તેથી, આરોપી નં. ૧ અને ૨ ને આરોપી વ્યક્તિઓની તરફથી વેચાણ દસ્તાવેજ નિષ્પાદિત કરવા માટે વિવાદિત મિલકત પર કોઈ હક, ટાઈટલ અને હિત ન હતું. રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો પરથી એવું પણ જણાય છે કે ફરિયાદીના કાકા-હિંમતલાલ પદમશીભાઈ ઝવેરી દ્વારા શ્રી પદમશીભાઈ પ્રેમજીભાઈ ઝવેરીના કાયદેસરના વારસદાર અને પ્રતિનિધિ તરીકે સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૫૩ ઓફ ૨૦૦૯ પણ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. સદર સૂટમાં, વાદી દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૬૩ ઓફ ૨૦૦૯ માં માગવામાં આવ્યા મુજબની સમાન રાહત માગવામાં આવી હતી. સદર સિવિલ સૂટમાં વાદીએ આંક- ૫ ની અરજી ફાઈલ કરીને વચગાળાનો મનાઈદુકમ આપવા માટે વિનંતી કરી હતી. રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો પરથી એવું પણ જણાય છે કે આંક- ૫ ની અરજી પરની સુનાવણી પેનિંગ હતી તે દરમિયાન, ફરિયાદી-સામાવાળા નં. ૨ ના કાકા દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૫૩/૨૦૦૯ માં આંક- ૩૨ હેઠળ અન્ય એક અરજી ફાઈલ કરવામાં આવી હતી જેમાં બાંધકામ સંબંધિત સ્થિતિ જાળવી રાખવા (સ્ટેટસ-કવો) માટે વિનંતી કરવામાં આવી હતી. રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો પરથી એવું પણ જણાય છે કે અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓએ પણ સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૫૩ ઓફ ૨૦૦૯ માં મૂળ વાદી અને સામાવાળા નં. ૨ ના કાકા સામે વળતો મનાઈદુકમ માગતી આંક- ૪૩ ની અરજી પસંદ

કરી હતી. ત્યારબાદ, પક્ષકારોને સાંભળ્યા પછી, વિ. જથા એડિશનલ સિવિલ જજ (એસ.ડી.), ભાવનગરે તારીખ ૧૮મી જુલાઈ ૨૦૦૯ ના હુકમથી આંક- ૩૨ ની અરજી ફગાવી દીધી હતી અને આંક- ૫ હેઠળની અરજી તેમજ આંક- ૪૩ ને સંયુક્ત રીતે સાંભળવામાં આવી હતી અને તારીખ ૪થી ઓગસ્ટ ૨૦૦૯ ના હુકમથી, મૂળ વાદી દ્વારા પસંદ કરાયેલી આંક- ૫ ની અરજીને અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવી હતી, જે દ્વારા મિલકતના આગળના ટ્રાન્સફર સામે મનાઈહુકમ આપવામાં આવ્યો હતો. તે જ રીતે, આંક- ૪૩ હેઠળ વળતા મનાઈહુકમમાં આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા પસંદ કરાયેલી અરજી પણ અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને મૂળ વાદીને વિવાદિત મિલકત પર આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા કબજા અને બાંધકામમાં દખલગીરી કરતા અટકાવવામાં આવ્યા હતા. દસ્તાવેજો પરથી એવું પણ જણાય છે કે વાદી- સામાવાળા નં. ૨ ના કાકાએ ફરજિયાત મનાઈહુકમની માગણી કરતી અન્ય એક આંક- ૬૩ ની અરજી પસંદ કરી હતી. વિ. જજે, તારીખ ૪થી ઓગસ્ટ ૨૦૦૯ ના હુકમથી સદર અરજી ફગાવી દીધી હતી. એવું પણ જણાય છે કે તારીખ ૪થી ઓગસ્ટ ૨૦૦૯ ના આંક- ૬૩ હેઠળ પસાર કરાયેલા સદર હુકમથી નારાજ થઈને, સામાવાળા નં. ૨ ના કાકાએ આ કોર્ટ સમક્ષ અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૩૦૫ ઓફ ૨૦૦૯ ફાઈલ કરીને સંપર્ક કર્યો હતો, જે તારીખ ૨૧મી ઓગસ્ટ ૨૦૦૯ ના હુકમથી ફગાવી દેવામાં આવી હતી. રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો પરથી એવું પણ જણાય છે કે આરોપી વ્યક્તિઓએ આંક-

પ હેઠળ પસાર કરાયેલા હુકમ સામે આ કોર્ટ સમક્ષ અપીલ ફોમ ઓર્ડર નં. ૩૧૭ ઓફ ૨૦૦૯ પણ ફાઈલ કરી હતી અને આ કોર્ટે સદર અપીલમાં નોટિસ જારી કરી હતી, જે હજુ પણ પેન્ડિંગ છે. એવું જણાય છે કે ફરિયાદી અને તેમના પરિવારના સભ્યો ઉપર જણાવેલ તમામ દીવાની કાર્યવાહીઓમાં તેમની તરફથી કોઈ હુકમ મેળવવામાં કે સુરક્ષિત કરવામાં સફળ થઈ શક્યા ન હતા, અને તેથી, તારીખ ૩૧મી જુલાઈ ૨૦૧૦ ની આશેપિત એફઆઈઆર દાખલ કરીને વર્તમાન અરજદારો પર દબાણ લાવવા માટે બીજી ઈનિંગ શરૂ કરી છે. દીવાની અદાલત સમક્ષ શરૂ કરાયેલી કોઈપણ દીવાની કાર્યવાહીમાં; ઉપર જણાવ્યા મુજબ, વર્તમાન અરજદારોને ક્યારેય પક્ષકાર બનાવવામાં આવ્યા ન હતા, અને તેથી, તેઓ વિવાદિત જમીનના લાભાર્થી છે તેમ કહી શકાય નહીં. કારણ કે તેઓને નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ દ્વારા ઉપર જણાવેલ મિલકતમાં ક્યારેય પક્ષકાર સામાવાળા બનાવવામાં આવ્યા નથી, અથવા નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ દ્વારા અન્ય કોઈ આરોપી વ્યક્તિઓને વેચવામાં આવી નથી, તેઓને કોઈપણ આરોપી વ્યક્તિઓ પાસેથી અથવા મૂળ માલિકો પાસેથી કોઈ નાણાં મળ્યા નથી; ઉપર જણાવ્યા મુજબ, તેથી એવું કહી શકાય કે સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા તેમના પર દબાણ લાવવાના હેતુથી તેમને ફોજદારી કાર્યવાહીમાં ખોટી રીતે ભેરવવામાં આવ્યા છે. વિવાદિત મિલકતના સંબંધમાં સામાવાળા નં. ૨ ના કાકા અને અન્ય લોકો દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી દીવાની કાર્યવાહી પેન્ડિંગ છે, જેમાં તેઓ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ સફળ થઈ શક્યા ન હતા અને આ

કોર્ટ સમક્ષ અપીલ ફોમ ઓર્ડર પેન્ડિંગ છે. પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદને ધ્યાનમાં લેતા, પ્રથમ દર્શનીય રીતે, તે દીવાની સ્વરૂપનો જણાય છે, જેને સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા ફોજદારી ગુનામાં બદલવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે. ફરિયાદ અને રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો પરથી, એવું જણાય છે કે ફરિયાદી કે તેમના પુરોગામી વિવાદિત મિલકત પર પોતાનો હક પ્રથમ દર્શનીય રીતે સ્થાપિત કરવાની સ્થિતિમાં નથી. ફરિયાદી કે તેમના પુરોગામીનું ટાઈટલ પણ શંકાસ્પદ જણાય છે. કથિત લીઝ દસ્તાવેજ તારીખ ૨૫મી જાન્યુઆરી ૧૯૨૫ રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવ્યો ન હતો જ્યારે ફરિયાદીના દાદાની તરફથી નિષ્પાદિત કથિત વેચાણ દસ્તાવેજ તારીખ ૨૯મી ઓગસ્ટ ૧૯૯૨ લિક્વિડેટર દ્વારા નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યો હતો, જે મકાન સંબંધિત હતો અને જમીન સંબંધિત ન હતો. પ્રથમ દર્શનીય રીતે, આ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે વર્તમાન અરજદારો સામે છેતરપિંડી અથવા વિશ્વાસઘાત અથવા બનાવટનો ગુનો બનતો નથી. વર્તમાન અરજદારોની તરફથી નિષ્પાદિત કથિત બાનાખત મૂળ માલિકો દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યું હતું. તેથી, એવું કહી શકાય કે વર્તમાન અરજદારોને વિવાદિત મિલકત સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી અને સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા તેમને પીડિત કરવા અને તેમના પર દબાણ લાવવાના હેતુથી આરોપી તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદી પક્ષ દીવાની કાર્યવાહીમાં સફળ થવામાં સંપૂર્ણપણે નિષ્ફળ જતાં, આક્ષેપિત ફરિયાદ નોંધાવવામાં આવી છે. ફરિયાદ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ફરિયાદમાં દીવાની કાર્યવાહી શરૂ કર્યાની

હકીકત છુપાવવામાં આવી હતી. વર્તમાન અરજદારો વિવાદિત મિલકત સંબંધિત કરાયેલા વ્યવહારોમાં સહી કરનાર નથી, અરજદારોની તરફથી નિષ્પાદિત બાનાખત પાછળથી રદ કરવામાં આવ્યું છે.

૧૦. મોહમ્મદ ઈબ્રાહિમ અને અન્ય વિ. બિહાર રાજ્ય અને અન્ય., (૨૦૦૯) ૮ એસસીસી ૭૫૧ માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં અરજદારોના વિ. વકીલ દ્વારા જે ચુકાદા પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, તેમાં ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળની કાર્યવાહીમાં, વિવાદ મુખ્યત્વે દીવાની સ્વરૂપનો હોવાનું જણાયું હતું અને ફોજદારી ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી. સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને રોકવાની કોર્ટની ફરજ છે. ફોજદારી અદાલતોએ એ સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે ફોજદારી કાર્યવાહીનો ઉપયોગ બદલો લેવા માટે અથવા દીવાની વિવાદોનો ઉકેલ લાવવા માટે પક્ષકારો પર દબાણ લાવવા માટે ન થાય. જોકે, કેટલાક કેસોમાં દીવાની વિવાદોમાં ફોજદારી ગુનાના ઘટકો પણ હોઈ શકે છે અને આવા વિવાદો દીવાની વિવાદો હોવા છતાં તેને ગ્રાહ્ય રાખવાના રહે છે.

૧૧. આ કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, અરજદારોને નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ દ્વારા વિવાદિત મિલકતમાં ક્યારેય પક્ષકાર બનાવવામાં આવ્યા ન હતા, કે તેઓ અન્ય લોકોની તરફથી નિષ્પાદિત નોંધાયેલા વેચાણ

દસ્તાવેજમાં પક્ષકાર ન હતા. તેઓ ઉપર જણાવેલ મિલકતોની ખરીદી કે વેચાણ કરીને સોદામાં લાભાર્થી નથી.

૧૨. કૌશલ્ય વતી કાનૂની વારસદારો મારફતે કિશન સિંહ વિ. ગુરપાલ સિંહ અને અન્ય, ૨૦૧૦(૮) સ્કેલ માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં, જેમાં સમાન વિષય વસ્તુના સંબંધમાં દીવાની અદાલતના તારણો પર આધાર રાખીને ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવા માટે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૪૨૦, ૪૨૩, ૪૬૭, ૪૬૮, ૪૭૧ અને ૧૨૦-બી હેઠળ નોંધાયેલ ગુનો હતો. ફોજદારી કાર્યવાહી ફાઈલ કરવામાં વિલંબ થયો હતો. અપીલકર્તાઓ દ્વારા દીવાની દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, જે ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો. અપીલકર્તાઓએ તારીખ ૪થી જાન્યુઆરી ૧૯૮૮ ના બાનાખત પર સહીઓની બનાવટનો આક્ષેપ કરીને આઈપીસીની કલમ ૪૨૦, ૪૨૩, ૪૬૭, ૪૭૮ અને ૧૨૦-બી હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે એફઆઈઆર ફાઈલ કરી હતી. સામાવાળા ઓએ દીવાની કેસમાં હારી ગયા પછી અને અતિશય વિલંબ પછી અપીલકર્તાઓએ એફઆઈઆર નોંધાવી હોવાના ગ્રાઉન્ડ પર ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવા માટે અરજી ફાઈલ કરી હતી. સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ પ્રશ્ન એ હતો કે શું દીવાની અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા હકીકતોના તારણોની, જ્યાં સુધી ફોજદારી કેસનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, કોઈ અસર પડે છે. જવાબ નકારાત્મક હતો. હાઈકોર્ટે ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવામાં વ્યાજબી ઠરાવ્યું હતું અને નાનકડા સર્વોચ્ચ

અદાલતે પણ ટ્રાયલ કોર્ટના હુકમને પુષ્ટિ આપતાં આનંદ વ્યક્ત કર્યો હતો જેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે અપીલકર્તાઓ દ્વારા શરૂ કરાયેલી ફોજદારી કાર્યવાહી લાંબા વિલંબ પછી હતી જે કાયદાની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સમાન છે. અહીં પણ, વર્તમાન અરજદારો દ્વારા ૧૦મી ઓક્ટોબર ૨૦૦૮ ના રોજ નોંધાયેલા લેખનું રદ્દીકરણ નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યું હતું અને તે જ દિવસે અન્ય વ્યક્તિઓની તરફથી વેચાણ દસ્તાવેજ પણ નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, ૨૦૦૯ માં, સામાવાળા નં. ૨ ના સગા-સંબંધીઓ દ્વારા બે અલગ-અલગ સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ ફાઈલ કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાં તેઓ સંપૂર્ણપણે સફળ થઈ શક્યા ન હતા અને ૩૧મી જુલાઈ ૨૦૧૦ ના રોજ, અતિશય વિલંબ પછી અને દીવાની કાર્યવાહીમાં હારી ગયા પછી, આક્ષેપિત ફરિયાદ ફાઈલ કરવામાં આવી હતી.

૧૩. પ્રકાશ રામચંદ્ર બારોટ અને અન્ય વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય, ૨૦૧૧(૩) જીએલએચ ૨૧૧ માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે હાઈકોર્ટની ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળની અંતર્નિહિત સત્તાઓ માત્ર એટલા માટે વાપરી શકાય નહીં કારણ કે કોન્ફ્લિક્ટિંગ ગુનાની એફઆઈઆર નોંધાયેલ છે, પરંતુ જો એફઆઈઆર અને અન્ય સામગ્રીમાંના આક્ષેપો કોન્ફ્લિક્ટિંગ ગુનો બનતા ન હોય, તો તે પોલીસ માટે તપાસ આગળ ધપાવવા માટે પૂરતું ગ્રાઉન્ડ રહેશે નહીં. જો કોઈ ગુનો પ્રગટ થતો હોય, તો કોર્ટ

સામાન્ય રીતે કેસની તપાસમાં હસ્તક્ષેપ કરશે નહીં. જોકે, જો કોઈ ગુનો પ્રગટ થતો ન હોય, તો તપાસની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. ગુનો પ્રગટ થવાના અભાવે, તપાસ અનાવશ્યકપણે એવા પક્ષકારને હેરાનગતિમાં પરિણમશે જેની સ્વતંત્રતા અને મિલકત કારણ વગર જોખમમાં મુકાઈ શકે છે. જે ગુનાની તપાસ કરવામાં આવે છે અથવા કરવાની છે તે પ્રગટ થાય છે કે નહીં તે વિચારતી વખતે, કોર્ટે મુખ્યત્વે ફરિયાદ અથવા એફઆઈઆર ધ્યાનમાં લેવાની રહે છે અને કોર્ટ યોગ્ય કેસોમાં કેસની સંબંધિત હકીકતો અને સંજોગો ધ્યાનમાં લઈ શકે છે.

૧૪. હરિયાણા રાજ્ય અને અન્ય વિ. ભજન લાલ અને અન્ય, ૧૯૯૨ સપ્લીમેન્ટરી (૧) એસસીસી ૩૩૫ માં રિપોર્ટ થયેલ કેસના નિર્ણય પર આધાર રાખીને, સર્વોચ્ચ અદાલતે વ્યાપકપણે એવા સંજોગો નક્કી કર્યા છે જેમાં કોર્ટ ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકે છે, ખાસ કરીને પેરા ૧૦૨ અને ૧૦૩ માં, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"ઉદાહરણ તરીકે કેસોની નીચેની શ્રેણીઓ જણાવી શકાય છે જેમાં અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અસાધારણ સત્તા અથવા ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળની અંતર્નિહિત સત્તાઓનો ઉપયોગ હાઈકોર્ટ દ્વારા કોઈપણ અદાલતની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને રોકવા માટે અથવા અન્યથા ન્યાયના હેતુઓને

સુનિશ્ચિત કરવા માટે કરી શકાય છે, જોકે કોઈપણ ચોક્કસ, સ્પષ્ટપણે વ્યાખ્યાયિત અને પર્યાપ્ત રીતે સુવ્યવસ્થિત અને અપરિવર્તનીય માર્ગદર્શિકા અથવા કડક ફોર્મ્યુલા નક્કી કરવી અને જેમાં આવી સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ તેવા અસંખ્ય પ્રકારના કેસોની સંપૂર્ણ યાદી આપવી શક્ય ન હોઈ શકે.

(૧) જ્યાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલ અથવા ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો, જો તેઓને તેમના મોં કિંમતે લેવામાં આવે અને તેમની સંપૂર્ણતામાં સ્વીકારવામાં આવે તો પણ, પ્રથમ દર્શનીય રીતે કોઈ ગુનો બનતો નથી અથવા આરોપી સામે કેસ બનતો નથી.

(૨) જ્યાં એફઆઈઆરમાંના આક્ષેપો કોન્ઝિઝેબલ ગુનો પ્રગટ કરતા નથી, જે સંહિતાની કલમ ૧૫૫(૨) ના દાયરામાં મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ સિવાય સંહિતાની કલમ ૧૫૬(૧) હેઠળ પોલીસ અધિકારીઓ દ્વારા તપાસને વ્યાજબી ઠરાવે છે.

(૩) જ્યાં એફઆઈઆર અથવા ફરિયાદમાં કરાયેલા બિન-વિવાદિત આક્ષેપો અને તેના સમર્થનમાં એકત્રિત કરાયેલા પુરાવા કોઈપણ ગુના આચરવાનું પ્રગટ કરતા નથી અને આરોપી સામે કેસ બનાવતા નથી.

(૪) જ્યાં, એફઆઈઆરમાંના આક્ષેપો કોન્ફ્લિક્ટિંગ ગુનો બનતા નથી પરંતુ માત્ર નોન-કોન્ફ્લિક્ટિંગ ગુનો બને છે, સંહિતાની કલમ ૧૫૫(૨) હેઠળ વિચારાયા મુજબ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ વગર પોલીસ અધિકારી દ્વારા કોઈ તપાસની મજૂરી નથી.

(૫) જ્યાં એફઆઈઆર અથવા ફરિયાદમાં કરાયેલા આક્ષેપો એટલા વાહિયાત અને આંતરિક રીતે અસંભવિત છે જેના આધારે કોઈ વિવેકી વ્યક્તિ ક્યારેય એવા ન્યાયી નિષ્કર્ષ પર પહોંચી શકે નહીં કે આરોપી સામે આગળ વધવા માટે પૂરતા ગ્રાઉન્ડ્સ છે.

(૬) જ્યાં સંહિતા અથવા સંબંધિત એક્ટ (જેના હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી છે) ની કોઈપણ જોગવાઈઓમાં કાર્યવાહી શરૂ કરવા અને ચાલુ રાખવા માટે સ્પષ્ટ કાનૂની મનાઈ હોય અને/અથવા જ્યાં સંહિતા અથવા સંબંધિત એક્ટમાં વિશિષ્ટ જોગવાઈઓ હોય, જે પીડિત પક્ષકારની ફરિયાદ માટે અસરકારક નિવારણ પૂરું પાડે છે.

(૭) જ્યાં ફોજદારી કાર્યવાહી સ્પષ્ટપણે દુરુપયોગથી ભરેલી હોય અને/અથવા જ્યાં કાર્યવાહી આરોપી પર વેર વાળવાના ગુપ્ત હેતુથી અને ખાનગી અને વ્યક્તિગત અદાવતને કારણે તેને નુકસાન પહોંચાડવાના હેતુથી દ્વેષપૂર્વક શરૂ કરવામાં આવી હોય."

૧૫. આ કોર્ટે ક્રિમિનલ મિસેલેનિઅસ એપ્લિકેશન (એફઆઈઆર/હુકમ રદ કરવા અને સેટ એસાઈડ કરવા માટે) નં. ૧૬૨૨ ઓફ ૨૦૧૨ માં તારીખ ૨૩મી નવેમ્બર ૨૦૧૬ ના હુકમ દ્વારા ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૪૦૬, ૪૨૦, ૪૬૫, ૪૬૭, ૪૬૮ અને ૧૨૦-બી હેઠળ નોંધાયેલી એફઆઈઆર રદ કરીને સમાન વલણ અપનાવ્યું છે.

૧૬. એમ કૃષ્ણાન વિ. વિજય સિંહ, ૨૦૦૧ (૮) એસસીસી ૬૪૫ માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં જજમેન્ટ, જેના પર સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, તે આ કોર્ટને ગ્રાહ્ય લાગતો નથી, કારણ કે તે હકીકતલક્ષી પાસાઓ પર ભિન્ન છે. તે ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળની એક કાર્યવાહી હતી, જેમાં છેતરપિંડી અને કપટ માટે ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને સંકળાયેલ વિવાદ દીવાની સ્વરૂપનો હતો તેવો દાવો કરીને ફરિયાદ રદ કરવાની માગણી કરવામાં આવી હતી. એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે આરોપીએ ખોટા દસ્તાવેજો બનાવ્યા હતા અને નાણાકીય લાભો મેળવ્યા હતા અને સંકળાયેલી રકમના સંબંધમાં સિવિલ સૂટ ફાઈલ કરવામાં આવ્યો હતો. નાનકડા સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું ઠરાવતાં આનંદ વ્યક્ત કર્યો હતો કે સિવિલ સૂટ ફાઈલ થવાના કારણસર ફરિયાદ રદ કરી શકાય નહીં, ફરિયાદીએ આક્ષેપો સ્વતંત્ર રીતે સ્થાપિત કરવાના રહે છે. ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની

કલમ ૪૮૨ હેઠળની અંતર્નિહિત સત્તાઓનો ઉપયોગ પ્રારંભિક તબક્કે જ કરવાનો રહે છે, જ્યાં ફરિયાદમાં કરાયેલા વિધાનો જો તેમની સંપૂર્ણતામાં લેવામાં આવે તો આક્ષેપિત ગુનો પ્રગટ કરતા ન હોય. અહીં, હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, આ જજમેન્ટ લાગુ પડશે નહીં, કારણ કે વર્તમાન અરજદારોએ ક્યારેય કોઈ બનાવટી દસ્તાવેજો બનાવ્યા નથી કે કોઈ નાણાકીય લાભ મેળવ્યો નથી કે તેઓ વિવાદિત મિલકતના કોઈ વેચાણ વ્યવહારોમાં સહી કરનાર નથી. રદ્દીકરણ લેખ વર્ષ ૨૦૦૮ માં નોંધાયો હતો અને ત્યારબાદ, તેઓએ વિવાદિત મિલકતના સંબંધમાં કોઈપણ વ્યવહારમાં ક્યારેય ભાગ લીધો નથી.

૧૭. રેમો માર્કેટિંગ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ તેના ડિરેક્ટર જીતેન જગવીર મારફતે વિ. ગુજરાત રાજ્ય, ૨૦૦૪(૩) જીએલઆર ૨૦૦૭ માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં, જેમાં સીઆઈડી (ફાઈમ), ગાંધીનગર સમક્ષ સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૪૦૬, ૪૨૦ અને ૧૨૦-બી અને પ્રાઈઝ ચિટ્સ એન્ડ મની સર્ક્યુલેશન સ્કીમ્સ (બેનિંગ) એક્ટ, ૧૯૭૮ ની કલમ ૩, ૪ અને ૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર રૂ. ૬૨૩/- ના ચેક બાઉન્સ થવાના કથિત કારણસર તારીખ ૨૪મી મે ૨૦૦૩ ની ફરિયાદ હતી. સદર ફરિયાદ મળતાં જ, સંબંધિત પીઆઈએ તે જ દિવસે સદર ફરિયાદ વિ. ચીફ મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટ કોર્ટ, અમદાવાદને મોકલી આપી હતી. જજમેન્ટના પેરા ૯ માં, આ કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે મૂળ ફરિયાદી સ્કીમના નિયમો અને શરતોથી ખૂબ જ માહિતગાર છે. જોકે, તેમણે કંપની દ્વારા નિયત કરવામાં આવેલા ફોર્મમાં અરજી કરીને રકમ પરત મેળવવા માટે કંપનીને ક્યારેય અરજી કરી નથી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે જો સામાવાળા ન. ૪ માત્ર નાણાં પાછા મેળવવામાં જ રસ ધરાવતા હોત, તો તેમણે નિયત ફોર્મમાં કંપનીને અરજી કરવી જોઈતી હતી, અને કંપની તેમને સાત દિવસની અંદર જરૂરી રકમ ચૂકવી દેત. આવી કોઈ અરજીના અભાવે, સામાવાળા ન. ૪ એ બનાવટી વાર્તા બનાવીને અરજદારોને હેરાન કરવાના દુરુપયોગના ઇરાદાથી અને ગુપ્ત હેતુથી ફરિયાદ નોંધાવી છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદમાં સંકળાયેલ વિવાદ દીવાની વિવાદ છે જેના માટે કોઈ ફોજદારી ફરિયાદ દાખલ કરી શકાય નહીં અને તેથી આક્ષેપિત ફરિયાદ રદ કરવા અને સેટ એસાઈડ કરવાને પાત્ર છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદી ધ્રોશર અને અન્ય દસ્તાવેજો વાંચ્યા પછી ખુદી આંખે સ્કીમમાં જોડાયા હતા, અને તેથી, છેતરપિંડી અને દુરુપયોગનું કોઈ તત્વ નથી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કેટેલોગ, ધ્રોશર અને અરજી ફોર્મ પોતે જ સંભવિત ગ્રાહકોને કંપનીના સભ્ય બન્યા પછીના વ્યવહારના સ્વરૂપ વિશે ચોક્કસ ખ્યાલ આપ્યો છે, અને તેથી,

સરળતાથી કહી શકાય કે તેમાં કોઈ છેતરપિંડી, કપટ કે દગાબાજી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વર્તમાન કેસમાં, આકર્ષક ઓફર્સને કારણે સામાવાળા ન. જ એ કંપનીના રેકૉર્ડ મુજબ માત્ર રૂ. ૫,૦૦૦/- રોક્યા છે; તેની સામે કંપનીએ સામાવાળા ન. જ ને રૂ. ૧,૬૧,૦૦૦/- ની રકમ ચૂકવી દીધી છે અને આમ, સામાવાળા ન. જ ને કંપનીમાં રોકેલી રકમ કરતાં પણ ઘણી વધુ રકમ મળી ચૂકી છે. તેમની રજૂઆતમાં, છેતરપિંડી, દુરુપયોગ, ઉશ્કેરણી અથવા વિશ્વાસઘાતનું કોઈ ઘટક અસ્તિત્વ ધરાવતું નથી જેના માટે સામાવાળા ન. જ દ્વારા દાખલ કરાયેલી ખોટી અને બનાવટી ફરિયાદ હેઠળ અરજદારોને સજા થવી જોઈએ.

આ કેસના પેરા ૨૧ માં નોંધવું યોગ્ય છે કે, આ કોર્ટે વધુમાં ઠરાવ્યું છે કે:

'એ બાબત પણ સુપ્રસ્થાપિત છે કે જો સંબંધિત સામગ્રીની વિચારણા પર કોર્ટને સંતોષ થાય કે કોઈ ગુનો બનતો નથી, તો કોઈપણ પ્રકારની અયોગ્ય અને અનાવશ્યક હેરાનગતિ અટકાવવા માટે તપાસમાં હસ્તક્ષેપ કરવો અને તેને રોકવી એ કોર્ટની ફરજ છે. હવે એ બાબત સુપ્રસ્થાપિત છે કે ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવાની

સત્તાનો ઉપયોગ ખૂબ જ કરકસરથી અને સાવચેતીપૂર્વક કરવો જોઈએ અને તે પણ વિરલમાંથી વિરલ કેસોમાં અથવા ન્યાયના હેતુઓને સુનિશ્ચિત કરવા માટે કરવો જોઈએ.

૧૮. તેથી, દરેક કેસ હકીકતોથી હકીકતોમાં ભિન્ન હશે અને દરેક કેસની હકીકતોને મેન્યુઅલી વિચારવાની કોર્ટની ફરજ રહેશે. જો સામગ્રી પૂરતી ન હોય અને કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય હોય કે કોઈ કેસ બનતો નથી, તો તપાસમાં હસ્તક્ષેપ કરવો અને પક્ષકારની અયોગ્ય અને અનાવશ્યક હેરાનગતિ અટકાવવા માટે ફોજદારી કાર્યવાહી સ્થગિત કરવી એ કોર્ટની ફરજ છે.

૧૯. પ્રતિભા રાણી વિ. સુરજ કુમાર, ૧૯૮૫(૨) એસસીસી ૩૭૦ માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે આ કેસની હકીકતો મુજબ, પત્નીએ તેનું સ્ત્રીધન તેના પતિ અને સાસરિયાઓને સોંપ્યું હતું. તે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૪૦૫ અને ૪૦૬ હેઠળ દુરુપયોગનો કેસ હતો. પ્રશ્ન એ હતો કે શું સ્ત્રીધનના દુરુપયોગ માટે પતિ અને સાસરિયાઓ સામે ફોજદારી કાર્યવાહી ટકવાપાત્ર છે કે કેમ. હાઈકોર્ટે, ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ફરિયાદ રદ કરી હતી. નાનકડા સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું ઠરાવતાં આનંદ વ્યક્ત કર્યો હતો કે સ્ત્રીધનના દુરુપયોગ માટે પતિ અને સાસરિયાઓ સામે ફોજદારી ફરિયાદ ટકવાપાત્ર હતી અને જ્યારે

માગણી કરવામાં આવે ત્યારે પતિ અને સાસરિયાઓ તેને પરત કરવા માટે બંધાયેલા છે. પત્ની સ્ત્રીધનની સંપૂર્ણ માલિક છે અને પતિ કે સાસરિયાઓને તેની સોંપણીથી માલિકી સહ-માલિકી કે ભાગીદારીમાં ટ્રાન્સફર થતી નથી. ફરિયાદ પણ ટકવાપાત્ર હતી. જ્યારે ફરિયાદી પત્નીએ ફરિયાદમાં ગુનાના ઘટકો રજૂ કર્યા હોય, ત્યારે ફરિયાદીને વાંક સ્થાપિત કરવાની તક મળવી જોઈએ. હાઈકોર્ટનો હુકમ સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો હતો અને સેટ એસાઈડ કરવામાં આવ્યો હતો. ટાંકવામાં આવેલા જજમેન્ટની હકીકતો હાથ પરના કેસ કરતાં સંપૂર્ણપણે અલગ છે. ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ, વર્તમાન અરજદારો અન્ય કોઈ સહ-આરોપી વ્યક્તિઓની તરફથી કરાયેલા વ્યવહારના ક્યારેય લાભાર્થી ન હતા, કારણ કે તેમની તરફથી થયેલું બાનાખત વર્ષ ૨૦૦૮ માં જ તેમના દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ, તેઓ વિવાદિત મિલકતના સંબંધમાં કોઈ દસ્તાવેજમાં ક્યારેય પક્ષકાર કે સહી કરનાર ન હતા, અને તેથી, આ જજમેન્ટ સામાવાળા નં. ૨ ને મદદરૂપ થશે નહીં.

૨૦. ફરિયાદમાં કરાયેલા આક્ષેપો મુજબ ગુનો બનવા માટે જરૂરી ઘટકો ધ્યાનમાં લેતાં, સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા અહીંના અરજદારો સામે કોઈ કેસ બનતો નથી. જો વિવાદ પ્રશ્નવાળી જમીનના ટાઈટલ સંબંધિત હોય, અને જો બંને પક્ષો માલિક હોવાનો દાવો કરતા હોય, તો મિલકત સોંપવાનો (એન્ટ્રસ્ટમેન્ટ) કોઈ

પ્રશ્ન જ ઊભો થતો નથી. આમ, એફઆઈઆરમાં કરાયેલા વિધાનો, જો સાચા માની લેવામાં આવે તો પણ, તેઓ અહીંના અરજદારો સામે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૮૦, ૪૦૩, ૪૨૭, ૪૪૧, ૪૫૧, ૪૬૭, ૪૬૮, ૪૭૧, ૧૧૪ અને ૧૨૦-બી હેઠળ કોઈ ગુનો બનાવતા નથી.

૨૧. પરિણામે, આ બંને અરજીઓ મંજૂર કરવામાં આવે છે. ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૮૦, ૪૦૩, ૪૨૭, ૪૪૧, ૪૫૧, ૪૬૭, ૪૬૮, ૪૭૧, ૧૧૪ અને ૧૨૦-બી હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે પાળિયાદ પોલીસ સ્ટેશન, જી: ભાવનગરમાં નોંધાયેલી એફઆઈઆર એટલે કે સી.આર. નં. આઈ-૩૫ / ૨૦૧૦ રદ કરવામાં આવે છે. રૂલ આત્યંતિક કરવામાં આવે છે. વચગાળાની રાહત કન્ડર્મ કરવામાં આવે છે. કોઈ ખર્ચ નહીં.

૨૨. પક્ષકાર નોંધ તરીકે, એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે સંબંધિત દીવાની અદાલતો સમક્ષ પેનિંગ સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૫૩/૨૦૦૯ અને ૬૩/૨૦૦૯ નો નિર્ણય વર્તમાન કાર્યવાહીમાં આ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનોથી પ્રભાવિત થયા વગર તેની ગુણવત્તા પર લેવામાં આવશે.

(બી. એન. કારિયા, ન્યાયમૂર્તિશ્રી)

કેએસદરજી

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.